GENERAL ASPECTS REGARDING THE ROMANIAN COURT OF ACCOUNTS

Anișoara Băbălău
Assoc. Prof., PhD., University of Craiova

Abstract: The Romanian Court of Accounts was reintroduced as a financial control body by art. 139 of the Romanian Constitution of 1991. Currently, the Court of Accounts carries out autonomous activity and exercises control over the way of training, administration and the use of the financial resources of the state and of the public sector. The main tasks of the Court of Accounts are financial control and audit tasks, as well as reporting, endorsement and other competencies. The audit function of the Court of Accounts is performed through external public audit procedures set out in its own audit standards and developed in accordance with generally accepted international auditing standards.

Keywords: Court of Accounts; control tasks; financial audit; performance audit.

1.Aspecte istorice

Curtea de Conturi a fost înființată în anul 1864 în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza și era egală în rang și drepturi cu Înalta Curte de Casație[1]. **Ca organ auxiliar al Parlamentului** și ca **organism independent de jurisdicție**, era competentă să cerceteze şi să stabilească conturile veniturilor tezaurului,casieriilor generale de județe,regiilor administraţiilor contribuţiilor indirecte, precum și să încheie socotelile cheltuielilor făcute de agenţii contabili.

În primă și ultimă instanță, Curtea de Conturi judeca toate conturile mânuitorilor de bani, pe funcționarii sau mandatarii administrației ce nu puteau justifica sumele de bani încredințate, precum și pe directorii și șefii contabili ai administrațiilor publice centrale pentru neglijență în depunerea sau gestionarea conturilor[2].

Ca instanță de apel, Curtea de Conturi judeca apelurile reglementate prin propria lege organică, precum și cele cuprinse în legea pensiilor în vigoare la acea vreme.

Cu timpul, prin legi modificatoare, i s-au atribuit şi unele **competenţe jurisdicţionale** privind apelurile făcute de organele comunale, precum şi contabilii şi perceptorii direcţi care nu erau supuşi jurisdicţiei de prima instanţă a Curţii, împotriva încheierilor comunale sau administraţiei de care aparţineau.

Din punct de vedere organizatoric, Curtea de Conturi era alcătuită dintr-un președinte, patru președinți de secții și doisprezece consilieri, împărțiți în patru secții. Deciziile se luau în secții cu cel puțin trei membrii, iar în secțiuni-reunite cu nouă[3].

Constituţia din 1923 a supus controlului preventiv al Curţii de Conturi deciziile ordonatorilor principali de alocaţii bugetare. În anul 1929 au fost abrogate aceste prevederi printr-o lege de reorganizare a Curţii de Conturi.

În anul 1948, Înalta Curte de Conturi a fost desfiinţată, prin decretul-lege 352/1948 adoptat de Marea Adunare Națională și a fost înființată Curtea Superioară de Control financiar[4] ca organ al Consiliului de Stat, având atribuții de control financiar preventiv și ,ulterior, atribuții jurisdicționale.

[1]Ioan Ceterchi, Dumitru Firoiu, Liviu P.Marcu și alții, *Istoria dreptului românesc*,vol.2, partea a doua, Editura Academiei,1987,pag.323.
[2] Vezi, în acest sens, Legea contabilității publice din iulie 1929.
[3] Art.17 al Legii din 31 iulie 1924.
[4] Prin Legea nr.2/1973.

BDD-A29469 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:27:47 UTC)

După evenimentele din decembrie 1989 a apărut necesitatea reînfiinţării Curţii de Conturi.

În prezent, activitatea Curţii de Conturi este reglementată de ***Constituţia României, republicată şi Legea 94/1992*** privind organizarea şi funcţionarea Curţii de Conturi, republicată.

2. Competenţa Curţii de Conturi

Aşadar, Curtea de Conturi a României a fost reintrodusă ca organ de control financiar prin art. 139 al Constituţiei României din 1991. Potrivit alin 1 al acestui articol, Curtea de Conturi exercita **controlul asupra modului de formare, de administrare şi de întrebuinţare a resurselor financiare ale statului şi ale sectorului public.** În condiţiile legii**, Curtea de Conturi exercita şi atribuţii jurisdicţionale**[5]**.**

În acord cu prevederile constituționale, a fost adoptată **Legea nr. 94/1992 privind organizarea** şi **funcţionarea Curţii de Conturi** în care aceasta era considerată ca fiind **organ suprem de control financiar şi de jurisdicţie în domeniul financiar**. Calificarea ca **organ suprem** a făcut obiectul criticii de neconstituţionalitate asupra căreia **Curtea Constituţională** s-a pronunţat prin **Decizia nr. 64/1994**, definitivă prin nerecurare.

Potrivit deciziei Curţii Constituţionale, s-a reţinut caracterul de **organ suprem** al Curţii de Conturi în domeniul financiar şi s-a menționat că acesta nu vine în conflict cu nici o prevedere constituţională şi corespunde atribuţiilor conferite de lege Curţii de Conturi, referitor la modul de a controla îndeplinirea sarcinilor legale de către celelalte organe de control financiar ale statului.

Ulterior, potrivit prevederilor **Legii 99/1999** prin care s-au adus modificări Legii 94/1992, Curtea de Conturi era considerată **autoritatea administrativă autonomă de control financiar** care exercită şi atribuţii asupra modului de formare, de administrare şi de întrebuinţare a resurselor financiare ale statului şi ale sectorului public. Astfel, potrivit statutului său constituţional, Curtea de Conturi devenea o autoritate administrativă autonomă, nefiind subordonată nici unei alte autorităţi a statului.

Ca autoritate de control, Curtea de Conturi exercită un control general asupra gestiunii bugetului public naţional. La baza funcţionării Curţii de Conturi sta principiul autonomiei, regăsit în lege prin sintagma ″în mod independent″.

Prin modificările şi completările aduse Legii 94/1992, Curtea de Conturi era **instituţia supremă de control financiar ulterior extern asupra modului de formare, de administrare şi de întrebuinţare a resurselor financiare ale statului şi ale sectorului public. Curtea de Conturi exercita atribuţii jurisdicţionale în condiţiile prezentei legi**.

Astfel, prin prevederile inițiale ale Constituției și ale Legii 94/1992,cu modificările ulterioare, Curtea de Conturi avea următoarele atribuții:

- atribuții de control;
- atribuții jurisdicționale. Potrivit acestor atribuții, Curtea de Conturi avea structuri proprii competente să cerceteze și să judece litigiile izvorâte din nerespectarea condițiilor de legalitate și regularitate privind formarea, administrarea și utilizarea resurselor financiare publice;
- atribuții de raportare,prin care Curtea de Conturi prezenta Parlamentului rapoarte cu privire la activitatea desfășurată.

Prin **Constituţia României republicată în anul 2003,** Curtea de Conturi exercită controlul asupra modului de formare, de administrare şi de întrebuinţare a resurselor financiare ale statului şi ale sectorului public[6].

Aşadar, prin Constituţie, i-au fost retrase atribuţiile jurisdicţionale Curţii de Conturi,urmând ca litigiile rezultate din activitatea acesteia să fie soluționate de **instanțele judecătoresti specializate**.

În prezent,Curtea de Conturi își desfășoară activitatea în **mod autonom** și exercită **un control asupra modului de formare, de administrare şi de întrebuinţare a resurselor financiare ale statului şi ale sectorului public.**

[5] Vasile Ciuvăţ, Anişoara Băbălău, Drept financiar, Editura Universitaria,Craiova,2001, pag.240.
[6] Art.140, alin. 1 al Constituţiei, republicată.

BDD-A29469 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:27:47 UTC)

În aceste condiţii, principalele atribuţii ale Curţii de Conturi sunt:

- atribuţii de control şi audit financiar;
- atribuţii de raportare, avizare şi alte competenţe.

Din punct de vedere organizatoric, membrii Curţii de Conturi sunt ***consilieri de conturi***, iar pe durata exercitării mandatului lor sunt *independenţi şi* respectă principiile conducerii colective, publicității și transparenței. Revocarea membrilor Curţii de Conturi se face de către Parlament, în cazurile şi condiţiile prevăzute de lege.

Conducerea Curții de Conturi se exercită de ***plenul Curții de Conturi***. Acesta este alcătuit din 18 membri numiți de Parlament în condițiile legii. Conducerea executivă a Curții de Conturi se exercită de către președinte, ajutat de doi vicepreședinți, care au calitatea de consilieri de conturi.

Din structura Curții de Conturi fac parte departamente, camerele de conturi județene și a municipiului București și un secretariat general.

Departamentele sunt conduse de câte un consilier de conturi, numit de plenul Curții și îndeplinește funcția de șef de departament. În cadrul departamentelor pot fi organizate direcții, servicii, birouri și compartimente de specialitate**.** Camerele de conturi județene și a municipiului București sunt conduse de către un director și un director adjunct, iar în structura camerelor de conturi județene pot funcționa servicii și birouri.

3.Atribuţiile de control ale Curţii de Conturi

Așa cum am mai arătat, Curtea de Conturi își exercită atribuţiile de control financiar asupra modului de formare, de administrare şi de întrebuinţare a resurselor financiare ale statului şi ale sectorului public[7].În virtutea acestor atribuții, Curtea de Conturi transmite Parlamentului, respectiv unităților administrativ-teritoriale, **rapoarte** privind utilizarea și administratrea resurselor publice, cu respectarea principiilor de legalitate, regularitate, eficiență și eficacitate.

Astfel, obiectivele controlului Curţii de Conturi sunt *urmărirea respectării legii în gestionarea mijloacelor materiale şi băneşti, precum şi analizarea calităţii gestiunii financiare din punct de vedere al legalităţii, economicităţii, eficienţei şi eficacităţii.*

În vederea îndeplinirii atribuţiilor stabilite de lege, Curtea de Conturi controlează:

- formarea şi utilizarea resurselor bugetului de stat, ale bugetului asigurărilor sociale de stat şi ale bugetelor unităţilor administrativ-teritoriale, precum şi mişcarea fondurilor între aceste bugete;
- constituirea şi utilizarea celorlalte fondurilor publice componente ale bugetului general consolidat;
- formarea şi gestionarea datoriei publice şi situaţia garanţiilor guvernamentale pentru credite interne şi externe;
- utilizarea alocaţiilor bugetare pentru investiţii, a subvenţiilor şi a transferurilor şi a altor forme de sprijin financiar din partea statului sau a unităţilor administrativ-teritoriale;
- constituirea, administrarea, utilizarea şi gestionarea resurselor financiare privind protecţia mediului, îmbunătăţirea calităţii condiţiilor de muncă şi viaţă;
- modul de administrare a patrimoniului public şi privat al statului şi unităţilor administrativ-teritoriale de către instituţiile publice, regiile autonome, companiile şi societăţile naționale, precum și concesionarea sau închirierea de bunuri care fac parte din proprietatea publică;
- constituirea, administrarea și utilizarea fondurilor publice de căre autoritățile administrative autonome și de către instituțiile publice înființate prin lege, precum și de organismele autonome de asigurări sociale ale statului;
- alte domenii în care prin lege s-a stabilit competenţa Curţii.

Astfel,sunt supuse controlului Curţii de Conturi următoarele subiecte: *statul şi unităţile administrativ-teritoriale*, cu serviciile şi instituţiile lor publice, autonome sau neautonome, *Banca Naţională a României, regiile autonome, organismele autonome de asigurări sociale sau de altă natură, societăţile comerciale la care statul, unităţile administrativ-teritoriale, instituţiile publice*

[7] Ioana Maria Costea, *Curs de drept financiar*,ediția a 2 a, Editura Hamangiu, București,2015,pag.77.

BDD-A29469 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:27:47 UTC)

*sau regiile autonome deţin, singure sau împreună, integral sau mai mult de jumătate din capitalul social, alte persoane juridice stabilite conform legii(*cum ar fi cele care beneficiează de garanţii guvernamentale pentru credite, de subvenţii sau alte forme de sprijin financiar din partea statului, a unităţilor administrativ-teritoriale, a altor instituţii publice care administrează, în temeiul unui contract de concesiune sau de închiriere, bunuri aparţinând domeniului public sau privat al statului ori al unităţilor administrativ-teritoriale; administrează şi utilizează fonduri publice).

Curtea de Conturi îşi întocmeşte şi *aprobă bugetul propriu*, pe care îl transmite Guvernului, în vederea includerii acestuia în proiectul bugetului de stat supus aprobării Parlamentului. *Controlul bugetului Curţii de Conturi* se exercită de către o comisie instituită în acest scop de cele două Camere ale Parlamentului.

Curtea de Conturi are atribuţii de control şi asupra execuţiei bugetelor Preşedinţiei, Guvernului, Camerei Deputaţilor şi Senatului, Curţii Constituţionale, Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Consiliului Legislativ şi Avocatului Poporului. După conţinutul său, controlul exercitat de Curtea de Conturi este un *control de audit public extern* şi priveşte respectarea dispoziţiilor legale privind gestionarea şi folosirea fondurilor publice[8].

Funcţia de control a Curţii de Conturi se realizează prin ***proceduri de audit public extern*** prevăzute în standardele proprii de audit şi elaborate în conformitate cu standardele de audit internaţionale general acceptate.

Aceste standarde de audit, la care se adaugă şi unele metodologii, sunt emise de **Organizaţia Internaţională a Instituţiilor Supreme de Audit(INTOSAI**). Această organizaţie cuprinde instituţiile supreme de audit din statele membre ale Organizaţiei Naţiunilor Unite. Astfel, Curtea de Conturi reprezintă România în calitate de instituţie supremă de audit în organizaţiile internaţionale ale acestor instituţii.

Auditul public extern este activitatea specifică desfăşurată de Curtea de Conturi, potrivit propriilor standarde de audit. Cuprinde,la rândul său, următoarele tipuri de audit: **auditul financiar**, **auditul de performanţă**, la care se adaugă şi **auditul de conformitate (control)**.

Auditul financiar este efectuat de Curtea de Conturi asupra următoarelor conturi de execuţie[9]:

- contul general anual de execuţie al bugetului de stat şi al bugetului asigurărilor sociale de stat;
- conturile anuale de execuţie ale fondurilor speciale;
- conturile anuale de execuţie ale bugetelor locale;
- contul anual de execuţie a bugetului Trezoreriei Statului;
- conturile anuale de execuţie a bugetelor instituţiilor publice autonome;
- conturile anuale de execuţie a bugetelor instituţiilor publice finanţate integral sau parţial de la bugetul de stat, de la bugetul asigurărilor sociale de stat, de la bugetele locale şi de la bugetele fondurilor speciale, după caz;
- conturile anuale de execuţie a bugetelor instituţiilor publice finanţate integral din venituri proprii;
- contul general anual al datoriei publice a statului;
- conturile anuale de execuţie a bugetului fondurilor externe nerambursabile;
- alte conturi de execuţie a unor bugete prevăzute de lege. Curtea de Conturi are competenţa să stabilească limitele valorice minime de la care conturile enumerate mai sus sunt supuse controlului său în fiecare exerciţiu bugetar, astfel încât în termenul legal de prescripţie să se asigure verificarea tuturor conturilor.

Prin activitatea sa, Curtea de Conturi verifică dacă situaţiile financiare sunt reale, complete şi respectă prevederile legale în vigoare, dacă utilizarea fondurilor alocate de la buget sau de la alte fonduri speciale respectă destinaţia stabilită. De asemenea, în îndeplinirea atribuţiilor sale, Curtea

[8] Art.25 al Legii 94/1992 actualizată în anul 2014.
[9] Art.26 al Legii 94/1992 republicată.

BDD-A29469 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:27:47 UTC)

de Conturi are în vedere calitatea gestiunii economico-financiare, precum și evaluarea sistemelor de management și control la autoritățile cu sarcini în urmărirea obligațiilor financiare către bugete sau către alte fonduri publice.

Auditul performanței [10]este efectuat de Curtea de Conturi asupra utilizării resurselor financiare ale statului și ale sectorului public**.** Aceasta efectuează o evaluare independentă asupra **economicității, eficienței și eficacității** prin care o entitate publică, un program, un proiect, un proces sau o activitate utilizează resursele publice alocate pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite.

Auditul performanței se poate efectua atât la finalul, cât și pe parcursul desfășurării proiectelor, programelor, proceselor sau activităților.

Prin constatările și recomandările făcute, auditul performanței trebuie să conducă la diminuarea costului resurselor sau la sporirea rezultatelor.

Auditul de conformitate se referă la faptul că numai Curtea de Conturi poate să certifice acuratețea și veridicitatea datelor din conturile de execuție verificate. Auditarea se exercită la sediul Curții de Conturi sau la fața locului.

Auditorii publici externi desemnați să auditeze conturile întocmesc rapoarte în care prezintă constatările și concluziile, formulează recomandări cu privire la măsurile ce urmează a fi luate și își exprimă opinia în acest sens.

Dacă se constată regularitatea conturilor, se emite **certificatul de conformitate** și se comunică entității auditate. Certificarea contului verificat nu constituie temei pentru exonerarea de răspundere juridică; dar dacă se constată existența unor abateri de la legalitate și regularitate, care au determinat producerea unor prejudicii, se comunică conducerii entității publice auditate această stare de fapt, iar stabilirea întinderii prejudiciului și dispunerea măsurilor pentru recuperarea acestuia devin obligație a conducerii entității auditate.De asemenea, entitatea auditată are posibilitatea să facă **obiecții scrise** la constatările din rapoartele întocmite de auditorii publici externi. Acestea se depun la sediul instituției din care face parte auditorul public extern și vor fi avute în vedere la valorificarea constatărilor.

În situația în care în rapoartele de audit se constată existența **unor fapte** pentru care există indicii că **au fost săvârșite cu încălcarea legii penale**, conducătorul departamentului sesizează organele în drept pentru asigurarea valorificării constatării și informează entitatea auditată.

4.Atribuţii de raportare, avizare şi alte competenţe

Curtea de Conturi prezintă anual Parlamentului un raport asupra conturilor de gestiune ale bugetului general consolidat din exerciţiul bugetar expirat, cuprinzând şi abaterile constatate.

Raportul public anual se elaborează de Curtea de Conturi în termen de 6 luni de la primirea contului general anual de execuţie a bugetului de stat, contului general de execuţie a bugetului asigurărilor sociale de stat, conturilor anuale de execuţie a bugetelor fondurilor speciale, conturilor fondului de tezaur, contului anual al datoriei publice, a altor conturi de execuţie[11] prevăzute de lege.

Raportul public anual cuprinde: observaţiile Curţii de Conturi asupra conturilor de execuţie a bugetelor supuse controlului său; concluziile degajate din controalele dispuse de Camera Deputaţilor sau de Senat; încălcările de lege constatate şi măsurile de tragere la răspundere luate; alte aspecte considerate necesare.

După ce a fost elaborat, raportul public anual se înaintează Parlamentului.

Astfel, raportul reprezintă principalul instrument de lucru al Curţii de Conturi în relaţia sa cu Parlamentul.

Alte atribuţii conferite de lege Curţii de Conturi sunt cele **de avizare**.

Astfel, potrivit legii, Curtea de Conturi **avizează**[12]:

[10] Art.21 al Legii 94/1992 republicată.
[11] Vezi în acest sens art. 26 al Legii 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată în anul 2014.
[12] Art.41 al Legii 94/1992,republicată.

BDD-A29469 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:27:47 UTC)

- înființarea de Guvern sau de minister a unor organe de specialitate în subordinea lor;
- la cererea Senatului sau Camerei Deputaţilor, proiectul bugetului de stat şi proiectul de lege în domeniul finanţelor şi al contabilităţii publice sau prin aplicarea cărora ar rezulta o diminuare a veniturilor sau o majorare a cheltuielilor aprobate prin legea bugetară.

În îndeplinirea atribuţiilor conferite de lege, Curtea de Conturi mai are **competenţe:**

- să evalueze activitatea de control financiar propriu și de audit intern a persoanelor juridice controlate;
- să solicite organelor de control financiar şi de inspecție ale Băncii Naţionale a României verificarea, cu prioritate, a unor obiective, în cadrul atribuţiilor lor legale;
- să ceară şi să utilizeze rapoartele celorlalte organisme cu atribuţii de control financiar;
- să ceară unor instituții specializate ale statului să efectueze verificări,dacă este necesar,pentru lămurirea unor constatări.

În concluzie, pe baza constatărilor rezultate în urma controlului efectuat, Curtea de Conturi are dreptul să decidă:

- suspendarea aplicării măsurilor care contravin reglementărilor legale din domeniul financiar, contabil şi fiscal;
- blocarea fondurilor bugetare sau speciale, atunci când se constată utilizarea nelegală sau ineficientă a acestora;
- înlăturarea neregulilor constatate în activitatea financiar-contabilă controlată, corectarea bilanţului contabil, a contului de profit şi pierderi şi a contului de execuţie.

De asemenea, poate să ceară suspendarea din funcție a persoanelor care au săvârșit fapte cauzatoare de prejudicii importante sau abateri grave cu caracter financiar, până la soluționarea cauzelor în care sunt implicate.

BIBLIOGRAPHY

1.Ioan Ceterchi, Dumitru Firoiu, Liviu P.Marcu şi alții, *Istoria dreptului românesc*, vol.2, partea a doua, Editura Academiei,1987.
2. Ioana Maria Costea, *Curs de drept financiar*, ediția a 2 a, Editura Hamangiu, București, 2015.
3. Vasile Ciuvăț, Anișoara Băbălău, Drept financiar, Editura Universitaria, Craiova, 2001.
4. Legea nr. 94/1992 privind organizarea şi funcţionarea Curţii de Conturi, republicată.
5. Constituția României, republicată.

BDD-A29469 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:27:47 UTC)